

EVROPSKÁ CENA ZA SOUČASNOU ARCHITEKTURU MIES VAN DER ROHE AWARD 2005

Slavnostní vyhlášení vítěze Evropské ceny za současnou architekturu – Ceny Miese van der Rohe 2005 se konalo 11. 4. 2005 v Barceloně za účasti Jána Figela, evropského komisaře pro vzdělání a kulturu, barcelonského starosty Joana Cloase, vítězů ceny, členů poroty a Nadace Miese van der Rohe, která udělování ceny organizuje od roku 1986.

Vítěznou realizací Evropské ceny za současnou architekturu – Ceny Miese van der Rohe 2005 se stala nová **budova Nizozemské ambasády v Berlíně od Rema Koolhaase a Ellen van Loon, OMA (Office for Metropolitan Architecture)**.

Nové Nizozemské velvyslanectví se nachází v městské části Rolandufer, která je jedním z nejstarších míst Berlína, ve čtvrti „Berlin-Mitte“, kterou dříve procházela Berlínská zeď. Ministerstvo zahraničních věcí ve svém programu požadovalo objekt, který by se odlišoval od městské zástavby. Uzavření tradičního berlínského bloku stavbou Nizozemské ambasády bylo záměrem urbanistického členění.

Nizozemské velvyslanectví je druhou stavbou ateliéru OMA v Berlíně splňující veškeré požadavky svých zadavatelů. Spirálovitě stočený objekt na uliční straně uzavírá stávající blok, ale při pohledu od Sprévy vystupuje jako nezávislý solitér – osmipodlažní skleněný kubus o hra-

ně 27 metrů, kterým po vzoru Guggenheimova muzea v New Yorku prochází jeden spojitý prostor. Koolhaas zakódoval do stavby odkaz na historický význam Berlínské zdi. Hlavní myšlenkou domu byla tzv. „trajektorie“ – 200 metrů dlouhý kontinuální vnitřní veřejný prostor, který vede z ulice až na střechu. Krajinou rozmanitých schodišť, ramp a chodeb meandruje podél fasády a zpřístupňuje různé úrovně podlaží (tzv. „split-level-system“). Statický systém určilo vrstvení funkcí na sebe: nosné stěny mezi „trajektorii“ a různě velkými pracovními místnostmi zároveň slouží k ukrytí kuchyně, skladů a toalet. Vznikla tak proměnlivá dynamika uvnitř budovy, která zvenku vyhlíží jako obyčejná prosklená kostka. Dvojitá fasáda slouží k pasivnímu vytápění i ochlazení interiéru. To, co nejprve vypadalo jako labyrint, se nakonec vše nachází na jedné chodbě, a navíc je horizontálně i vertikálně logicky uspořádané. Statické nezbytnosti, sled funkcí a prostorové požadavky klienta tak byly přetřansformovány do působivého, dramaturgicky komponovaného, esteticky a tektonicky komplexního objektu.

Zvláštní ocenění pro začínající architektky obdržel **Basketbar v Utrechtu** od Pietera Bannenberga, Waltera van Dijka, Kamie-la Klaase a Marka Linnemanna, NL Architects. Nizozemští architekti tedy vyhráli vše, co se dalo vyhrát.

Výběr vítěze probíhal v několika kolech od prvního zasedání poroty v Barceloně v lednu 2005. Devítičlenná porota, které předsedala minulá vítězka Ceny Miese van der Rohe 2003 anglická architektka Zaha Hadid, vybírala z 242 nominovaných projektů z 30 evropských zemí. Tyto projekty byly nominovány téměř stočlennou skupinou národních architektonických organizací a nezávislých mezinárodních odborníků, kteří mají právo nominovat projekty ve všech evropských zemích.

Kritériem výběru nejlepších projektů je naplňování odkazu díla Miese van der Rohe – oceněn může být pouze projekt, který je tvůrčí, avantgardní, technicky inovativní a vyniká kvalitou jak své koncepce, tak i realizace. Všechny nominované projekty musely být realizovány mezi začátkem roku 2003 a koncem roku 2004.

Cena je tradičně udělována v Pavilonu Miese van der Rohe v Barceloně. Program udělování ceny zahrnoval i přednášku vítěze ceny Rema Koolhaase. Vítěz hlavní Ceny za současnou architekturu obdrží € 50 000 a vítěz Zvláštního ocenění pro začínající architektky obdrží € 10 000.

Před udělením Hlavní ceny porota vždy

Obr. 1a, b Vítězná realizace Nizozemské ambasády v Berlíně (Rem Koolhaas, Ellen van Loon/OMA)

navštíví pět projektů posledního finálového kola, kterými tentokrát byly:

- Budova Swiss Re, Londýn, Velká Británie – Foster and Partners: Norman Foster
- Obchodní dům Selfridges & Co, Birmingham, Velká Británie – Future Systems: Jan Kaplický a Amanda Levete [3]
- Forum 2004 Esplanada a Fotovoltaická výroba, Barcelona, Španělsko – Martínez Lapena – Torres Arquitectos: José Antonio Martínez Lapena, Elías Torres Tur
- Městský stadion, Braga, Portugalsko – Souto Moura Arquitectos: Eduardo Souto de Moura
- Nizozemská ambasáda, Berlín, Německo – Office for Metropolitan Architecture (OMA): Rem Koolhaas, Ellen van Loon

Porota dále vybrala 28 projektů mimořádných kvalit, které se spolu s vítěznými a finálovými projekty objeví v katalogu ceny za rok 2005 a budou v následujících dvou letech putovat evropskými městy v rámci rozsáhlé výstavy, díky

kteří se evropská veřejnost může seznámit s nejzajímavějšími současnými stavbami. Potěšitelné je, že v katalogu se objeví dvě z celkového počtu 10 českých nominací na Cenu Miese van der Rohe – **Obchodní dům Selfridges** od Future Systems anglického architekta českého původu Jana Kaplického a **Kláster trapistů Nový Dvůr v Teplé u Toužimě** od Pawson Architects anglického architekta Johna Pawsona.

ČESKÉ NOMINACE NA CENU MIESE VAN DER ROHE 2005:

- Rekonstrukce a dostavba sportovního areálu na Kraví hoře v Brně (DRNH Architekti: Antonín Novák, Petr Valenta, Klára Košťálová, Radovan Smejkal)
- Rekonstrukce Arcidiecézního muzea v Olomouci (HŠH Architekti: Petr Hájek, Tomáš Hradečný, Jan Šépka) [1]
- Klášter trapistů Nový Dvůr v Teplé u Toužimě (Pawson Architects: John Pawson; Jan Soukup) [2]
- Rodinný dům v zahradě v Říčanech (FACT: Radek Lampa, Zdeněk Korch, Vladimír Krajíc, Libor Monhart)

Literatura:

- [1] Beton v architektuře, příloha BETON TKS 2005
- [2] BETON TKS 3/2003, str. 17–18
- [3] BETON TKS 2/2005, str. 52

- Obchodní dům Selfridges & Co, Birmingham, Velká Británie (Future Systems: Jan Kaplický a Amanda Levete) [3]
- Obřadní síň v Turnově (Ateliér 6, s. r. o.: Libor Čížek, Ondřej Moravec, Michal Nekola, Radek Šíma) [1]
- Logistický terminál v Písku (Ateliér KAVA: Tomáš Novotný, Tomáš Zmek, Jan Karásek, Pavel Škorpil, Marcela Koukolová)
- Továrna na svítidla v Praze (Hoffman Rajniš Architekti: Patrik Hoffman, Martin Rajniš)
- Dům v kožichu s deštníkem v Mladé Boleslavi (SEA: Petr Suske)
- Administrativní budova Alpha v Praze (Studio A: Jan Aulík, Jakub Fišer, Veronika Müllerová)

Z podkladů České komory architektů zpracovala Kateřina Jakobcová

1500 PROJEKTŮ V PRVNÍM ROČNÍKU CELOSVĚTOVÉ SOUTĚŽE HOLCIM AWARDS - 11 Z ČESKÉ REPUBLIKY

Od listopadu minulého roku vyzývaly všechny odborné časopisy zaměřené zejména na architekturu a stavebnictví architektky, stavební inženýry, urbanisty a další experty k účasti v celosvětové soutěži Holcim Awards for Sustainable Construction. K datu uzávěrky přihlášek 7. dubna 2005 organizátoři zaregistrovali více jak 1500 projektů z celého světa. V současné době zasedá odborná porota složená ze světově uznávaných expertů na oblast architektury a stavebnictví, aby vybrala ty nejlepší a nejoriginálnější z nich. Slavnostní večer, na kterém budou předány tři hlavní ceny, tři čestná uznání a další podpůrné ceny, se uskuteční postupně v pěti kontinentech světa letos na podzim. Evropských vítězů budou oceněni 15. září v Ženevě. Výherci zároveň postoupí do velkého světového finále, které proběhne v roce 2006.

Vyhlašovatelem soutěže je nadace Holcim Foundation, která ve spolupráci s vybranými odborníky, resp. představiteli partnerských univerzit (Swiss Federal Institute of Technology, Zurich, Švýcarsko, Massachusetts Institute of Technology, Boston, USA, Tongij University, Šanghaj, Čína, University of Sao Paulo, Brazílie a University of the Witwatersrand, Johannesburg, Jižní Afrika) vytvořila hodnotící komisi. Nadace Holcim Foundation vyhlásila soutěž s cílem podpořit inovační, progresivní a efektivní projekty v oblasti prosazování myšlenky trvale udržitelného rozvoje ve výstavbě. Všechny přihlášené projekty musely přitom splňovat kritéria trvale udržitelného rozvoje, kterými byly **inovace, etické standardy, ekologický přístup, ekonomická efektivnost a estetická hodnota.**

ky přístup, ekonomická efektivnost a estetická hodnota.

Více jak 90 % přihlášených projektů splňovalo formální podmínky a postoupilo do výběrového procesu. Téměř polovina z nich byla v anglickém jazyce, třetinu tvořily projekty španělsky hovořících účastníků a zbytek představovaly práce v portugalské a francouzštině. Nejvíce přihlášených projektů v rámci Evropy bylo zaregistrováno ze Španělska (107), na druhém místě se ve statistikách umístilo Německo a Itálie (33), překvapivě vysoký zájem projevil účastníci z Rumunska (23) a Srbska a Černé Hory (20). Česká republika skončila na devátém místě těsně za Slovenskem a Maďarskem (sedmé místo). Evropské země poslaly do soutěže dohromady 378 projektů. Nejvyšší počet v celosvětovém měřítku byl zaznamenán ze zemí Latinské Ameriky (588).

Výsledky soutěže a vítězné projekty s celkovou výškou dotace 2 miliony USD budou postupně vyhlašovány v září tohoto roku na jednotlivých kontinentech – v Peking, Bostonu, Ženevě, Johannesburgu a v Rio de Janeiru, kde budou předány ceny v hodnotě 220 000 amerických dolarů na jeden region. Tři vítězné projekty postoupí do celosvětového kola, které se uskuteční v polovině roku 2006, a budou mít šanci bojovat o 900 000 amerických dolarů.

Z tiskové zprávy společnosti Holcim, a. s.

připravila Kateřina Jakobcová